Recomanacions del Projecte Europeu iDEM per augmentar l'accessibilitat als processos democràtics

Funded by the European Union

Aquest document forma part d'un projecte que ha rebut finançament del programa de recerca i innovació Horizon Europe de la Unió Europea sota l'acord de subvenció núm. 101132431. Les opinions expressades són exclusivament dels autors i no reflecteixen necessàriament les de la Unió Europea. Ni la Unió Europea ni l'autoritat que atorga les subvencions es poden fer responsables de les mateixes.

© Consorci iDEM, 2025

Funded by the European Union

Contingut:

Què és l'iDEM? 3
La motivació d'aquesta guia: Implementar la inclusió 4
Com s'ha creat aquesta guia ? 5
Recomanacions 10

© Consorci iDEM, 2025

Funded by the European Union

Què és l'iDEM?

iDEM (acrònim d'Innovació i Espais Democràtics Inclusius per a la Deliberació i Participació) és un projecte europeu del programa Horizon Europe integrat per 12 socis europeus i coordinat per la Universitat Pompeu Fabra de Barcelona. Els principals objectius del Projecte són: elaborar un protocol d'intervenció que garanteixi la inclusió en totes les fases dels processos participatius i crear una solució tecnològica per reduir les barreres lingüístiques a la participació i la deliberació en espais democràtics.

La complexitat lingüística present en els espais, documents i processos polítics sovint dificulta que els col·lectius amb discapacitat o amb més necessitats de suport puguin fer sentir la seva veu en les societats democràtiques.

Les dificultats per comprendre la informació política i generar un discurs propi poden excloure les persones amb dificultats lingüístiques, com ara aquelles amb discapacitats cognitives o les persones migrants que no dominen la llengua del seu nou país. Aquesta exclusió genera una infrarepresentació democràtica i disminueix l'efectivitat en la presa de decisions, ja que no es tenen en compte els interessos o necessitats d'aquests col·lectius de persones.

El Projecte iDEM està treballant per crear una aplicació que utilitza la intel·ligència artificial i el Processament del Llenguatge Natural per simplificar textos complexos. Té com a objectiu fer que els espais deliberatius siguin més accessibles, transformant la informació complexa en formats més fàcils de llegir i entendre, i així afavorir la inclusió democràtica a Europa.

A més, per fomentar els processos de participació ciutadana plenament accessibles, els socis del projecte iDEM estan promovent una campanya de sensibilització envers les barreres existents en l'àmbit de la participació deliberativa política, com ara l'ús d'un llenguatge massa complex. Aquest document forma part d'aquesta campanya, ja que la implicació de les administracions públiques és clau per construir democràcies globals més justes i inclusives.

Et convidem a participar-hi!

© Consorci iDEM, 2025
Funded by the European Union

La motivació d'aquesta guia: Implementar la inclusió

El projecte iDEM cerca fomentar espais democràtics innovadors i inclusius per a la deliberació i la participació. S'adreça a qualsevol persona que experimenti barreres lingüístiques a l'hora de formar part d'un procés participatiu.

Un dels objectius de l'iDEM és superar la manca de confiança entre les administracions públiques i la ciutadania que representen, com a conseqüència de l'exclusió política.

L'Agència de la Unió Europea pels Drets Humans (2024)[1] i els informes d'observació de la Convenció sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat a Espanya (2019)[2], Alemanya (2023)[3], França (2021)[4] i Suècia (2014)[5] van identificar diversos obstacles a la participació democràtica de les persones amb discapacitat com ara:

- Registre digital de votació
- La condició de resident en centres institucionals
- Escassa accessibilitat i/o assistència en els procediments democràtics
- Manca de representació en processos democràtics
- Necessitat de documents mèdics que certifiquin la 'capacitat per votar'

L'iDEM ha recollit un conjunt de recomanacions dirigides a les administracions públiques que vulguin augmentar la inclusió de totes les persones en els processos democràtics i deliberatius, convertint-los en més accessibles. S'han dut a terme 13

[1] Agència de la Unió Europea pels Drets Fonamentals. (2024, 9 de setembre). *Participació política de les persones amb discapacitat – nous desenvolupaments*. Agència de la Unió Europea pels Drets Fonamentals. https://fra.europa.eu/en/publication/2024/political-participation
[2] Comitè sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat. (2019). *Observacions finals sobre els informes combinats segon i tercer d'Espanya* (CRPD/C/ESP/CO/2-3). Nacions Unides. https://documents.un.org/doc/undoc/gen/g19/137/18/pdf/g1913718.pdf
[3] Comitè sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat. (2023). *Observacions finals sobre els informes combinats segon i tercer d'Alemanya* (CRPD/C/DEU/CO/2-3). Nacions Unides. https://documents.un.org/doc/undoc/gen/g23/190/54/pdf/g2319054.pdf
[4] Comitè sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat. (2021). *Observacions finals sobre l'informe inicial de França* (CRPD/C/FRA/CO/1). Nacions Unides. https://digitallibrary.un.org/record/3942590?ln=en&v=pdf
[5] Comitè sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat. (2014). *Observacions finals sobre l'informe inicial de Suècia* (CRPD/C/SWE/CO/1). Nacions Unides. https://digitallibrary.un.org/record/779625?ln=en&v=pdf

© Consorci iDEM, 2025
Funded by the European Union

entrevistes amb persones expertes que treballen amb diferents col·lectius socials exposats a barreres a la participació i al sentiment de desconfiança envers les seves administracions.

Com s'ha creat aquesta guia ?

Sis organitzacions sòcies de l'iDEM —la Fundación Cibervoluntarios, nexus Institute, Plena Inclusión Madrid, ActionAid International Italia, l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat de Barcelona i la Sindicatura de Greuges de Barcelona— han entrevistat persones expertes que treballen amb diferents col·lectius socials.

Cinc d'aquestes entrevistes s'han fet a persones expertes en discapacitat (majoritàriament discapacitat intel·lectual), tres a professionals que treballen amb persones migrants, dues a organitzacions que representen persones grans i tres a entitats que defensen els drets de col·lectius en situació de risc d'exclusió social (com ara persones sense llar).

La temàtica d'aquestes entrevistes incloïa temes com:

- Barreres a la participació
- Discriminació i estigma
- Confiança en les autoritats locals
- Suport rebut per part de les administracions públiques
- Rol de la societat civil per implicar l'administració pública
- Iniciatives per fomentar la participació

Les entrevistes van ser totalment anònimes i no es van gravar. Les respostes es van parafrasejar.

Per garantir una major concisió i accessibilitat, aquesta guia resumeix la recerca de l'equip de l'iDEM (enllaç: https://idemproject.eu/cat/who-we-are). Es poden consultar dades més detallades sobre l'accessibilitat de la informació i les barreres lingüístiques a la secció de publicacions del lloc web de l'iDEM (enllaç: https://idemproject.eu/cat).

També s'han realitzat entrevistes públiques amb persones expertes en diversos àmbits i amb persones defensores dels seus propis drets de diferents comunitats, que es poden trobar a la secció d'entrevistes del lloc web (enllaç: https://idemproject.eu/cat/news/interviews).

© Consorci iDEM, 2025
Funded by the European Union

Les barreres identificades en aquest document també varien entre els espais digitals i físics; es pot trobar més informació sobre la inaccessibilitat digital en l'informe d'EDF 'Access Denied: The (in)accessibility of European Political Party websites' (enllaç: https://www.edf-feph.org/publications/access-denied-the-inaccessibility-of-european-political-party-websites/). També es pot consultar material sobre la inaccessibilitat del vot presencial a 'Unequal voting: persons with disabilities face barriers during EU elections' (EDF, 2024) (enllaç: https://www.edf-feph.org/unequal-voting-persons-with-disabilities-face-barriers-during-eu-elections/).

Barreres que afecten la participació identificades per experts

Les respostes obtingudes durant les entrevistes es van classificar en 8 qüestions principals identificades pels col·lectius representats. Això es pot veure en el gràfic a continuació. Per simplificar els resultats, el gràfic utilitza una terminologia comuna que engloba les barreres descrites.

Imatge d'un gràfic:

Gràfic circular que mostra les principals barreres identificades en les entrevistes i la seva prevalença. Els resultats són:

- Interseccionalitat de les condicions que condueixen a l'exclusió política: 14,6 %.
- Manca d'accessibilitat en els espais públics i els processos de participació: 14,6 %.
- Barreres lingüístiques o de comunicació: 12,5 %.
- Competències tecnològiques limitades: 8,3 %.
- Comprensió limitada de la informació i el funcionament dels afers públics: 8,3 %.
- Desconfiança en les administracions públiques: 16,7 %.
- Infrarepresentació: 12,5 %.
- Discriminació: 12,5 %.

Aquesta guia presenta els motius que les persones entrevistades van aportar sobre les barreres a la participació democràtica. En la majoria dels casos, les barreres d'accessibilitat poden afectar a alguns o tots els col·lectius esmentats anteriorment, i és per això que la guia no fa distincions entre els grups. L'accessibilitat és un dret universal i s'ha d'abordar de manera holística.

© Consorci iDEM, 2025
Funded by the European Union

Interseccionalitat de condicions que condueixen a l'exclusió política

La interseccionalitat mostra com aspectes diversos de la identitat d'una persona poden provocar múltiples formes de discriminació de manera simultània[6]. Les entrevistes van posar de manifest una sèrie de situacions convergents que cal tenir en compte a l'hora de crear espais democràtics digitals i físics accessibles:

Barreres pràctiques i econòmiques

- Responsabilitats de cura: Algunes persones no poden participar a causa de la cura de criatures o persones grans. En el cas de les persones cuidadores, la seva pròpia disponibilitat també pot afectar la participació de les persones que acompanyen.
- Limitacions de temps: Les obligacions laborals, familiars o de cura impedeixen que moltes persones participin en processos amb horaris fixos.
- Exclusió per classe social: Les limitacions econòmiques o l'accés restringit a serveis exclouen moltes persones de participar en determinats processos.

Accessibilitat física i digital

- Dificultats de mobilitat: Els espais no sempre són accessibles. Això no només afecta les persones amb discapacitat, sinó també mares amb criatures, persones grans o aquelles que necessiten suports temporals de mobilitat (com crosses).
- Llocs web mal dissenyats: Alguns portals oficials no són fàcils d'utilitzar per a persones amb barreres lingüístiques o discapacitat.
- Habilitats digitals o accés limitat: Molts processos en línia pressuposen un nivell de competències digitals que no és realista per a moltes persones.
- Mesures d'accessibilitat uniformes: Les mesures estàndard d'accessibilitat sovint no responen a les necessitats de tothom.

Comunicació i llenguatge

- Llenguatge oficial complex: Els formularis i documents poden ser difícils d'entendre.
- Barreres lingüístiques: No tothom té el mateix nivell de comprensió lingüística. Les persones migrants, per exemple, quan estan aprenent una nova llengua.

[6] *Comprendre la interseccionalitat*. vic.gov.au. https://www.vic.gov.au/understanding-intersectionality

© Consorci iDEM, 2025
Funded by the European Union

Barreres socials i sistèmiques

- Situació de sensellarisme: Sense un habitatge estable, és difícil accedir a serveis o informació.
- Malalties cròniques o discapacitat cognitiva: Els processos participatius, tant en línia com presencials, sovint no són accessibles per a persones que es troben en aquestes situacions.
- Sistemes administratius: Els processos complexos poden bloquejar la participació.
- Dimensions de gènere: Les dones sovint assumeixen les responsabilitats de cura. A més, les persones amb identitats de gènere no normatives o trans poden sentir-se insegures o no benvingudes en espais amb presència d'autoritats governamentals.

Manca d'accessibilitat en els espais públics i en els processos de participació

Les barreres d'accessibilitat poden variar des de mancances bàsiques de disseny fins a problemes més complexos relacionats amb la tecnologia, la comunicació o la infraestructura. Afecten tots els sectors de la població i s'han d'abordar de manera integral.

- La falta de senyalització i la manca de disseny universal dificulten l'accés general a la participació física i digital.
- La durada dels processos, generalment llargs:
    - Pot provocar la pèrdua d'interès per part d'alguns participants, especialment aquells amb discapacitat intel·lectual.
    - Pot requerir una inversió econòmica i personal significativa per part dels participants (necessitat d'assistència personal, manca de temps per a altres activitats, etc.)
- Manca d'accessibilitat cognitiva a la informació disponible tant en entorns digitals com físics.
- Estructura i disseny de pàgines web sense tots els requeriments d'accessibilitat garantits.

Barreres lingüístiques i de comunicació

Degut a l'existència mateixa de la diversitat d'idiomes, terminologia complicada, sistemes inaccessibles o sistemes de baix a dalt fragmentats, moltes persones no poden expressar les seves necessitats. Aquestes dificultats s'agreugen quan no hi ha un domini tecnològic**.** Algunes persones troben barreres físiques, sensorials o

© Consorci iDEM, 2025
Funded by the European Union

cognitives que suposen una limitació per participar en aquests processos quan es realitzen en línia.

Comprensió incompleta de la informació i el funcionament dels afers públics

El llenguatge complex fa que les persones no només no participin en la vida política, sinó que també els impedeix dur a terme tasques administratives bàsiques i necessàries. Els processos burocràtics són llargs i complexos i sovint provoquen fatiga o frustració.

Desconfiança envers les administracions públiques

La desconfiança envers les administracions públiques és alhora una barrera per a la participació deliberativa i una conseqüència d'altres obstacles que dificulten la integració en la vida pública i democràtica. Les persones que senten desconfiança cap a les institucions ho fan a causa d'experiències com les que es descriuen a continuació. Tanmateix, aquesta barrera es pot superar mitjançant enfocaments transversals centrats en el benestar de la població.

- Moltes persones migrants se senten insegures i desconfiades envers les administracions públiques o dels processos en què són incloses, a causa de les polítiques actuals sobre regularització o deportació.
- Percepció de manca de comprensió, per part dels organismes governamentals, de les necessitats específiques de les persones que no participen activament en els processos polítics.
- Experiències negatives prèvies.

Infrarepresentació

Provoca sentiments d'alienació, aïllament, manca de motivació per participar o una sensació d'inseguretat respecte a certs procediments. En el cas de les persones amb discapacitat intel·lectual, la infrarepresentació es percep com una causa de l'estigmatització de la comunitat.

Discriminació

Causada per la infrarepresentació o representació esbiaixada per part de les autoritats públiques, així com per l'exclusió de la vida social, aquesta situació condueix a l'estigmatització i estereotipació de moltes persones. També genera un sentiment d'alienació que es tradueix en una manca de motivació per participar en la vida social i política. Aquesta dinàmica contribueix, a més, a la creació o perpetuació d'una exclusió sistemàtica de la participació política de determinats col·lectius.

© Consorci iDEM, 2025
Funded by the European Union

Recomanacions

Les persones entrevistades han proposat solucions a la manca d'accessibilitat i inclusió en els processos democràtics. La majoria han identificat les iniciatives locals existents com un pas positiu, però han reconegut la necessitat d'anar més enllà.
Aquesta guia ofereix una selecció d'exemples, guies i serveis que iDEM ha identificat com a bones pràctiques. Aquestes iniciatives són només exemples que poden inspirar les administracions públiques que busquen millorar l'accessibilitat i la inclusió en els seus processos i espais democràtics.

Recomanacions per abordar l'impacte de la interseccionalitat:

- **Analitzar quines mesures específiques d'accessibilitat es podrien implementar mitjançant un enfocament integral que inclogui la perspectiva interseccional.** Per evitar un enfocament uniforme en matèria d'accessibilitat, les persones expertes recomanen que les administracions públiques garanteixin una accessibilitat mínima en tots els espais públics i processos. Aquesta hauria d'anar acompanyada de adaptacions específiques segons les necessitats dels diferents col·lectius, mitjançant un enfocament integral.
    - Consultar la normativa d'Irlanda sobre el dret a ser acompanyat durant el vot. Enllaç: https://www.electoralcommission.ie/accessible-voting/
    - Consultar la Guia d'accessibilitat per a les eleccions europees de 2024 a Espanya. Enllaç: https://info.eleccioneseuropeas2024.es/en/accesibilidad/guia-accesibilidad
- **Augmentar la representació de persones amb diverses necessitats de suport en espais públics i administracions, per garantir una participació més inclusiva i representativa**. La integració de persones amb diverses necessitats de suport tant en entorns públics com en institucions governamentals augmenta la representació de la diversitat en espais de poder, desafia els estereotips i garanteix que aquestes persones participin activament en la definició de polítiques i actituds públiques. Això pot afavorir un enfocament més interseccional en l'elaboració de polítiques a tots els nivells.
- **Millorar la qualitat de la sensibilització i educació ciutadana.** Les campanyes de sensibilització i els anuncis públics impulsats per les administracions públiques que inclouen persones amb identitats

© Consorci iDEM, 2025
Funded by the European Union

interseccionals i les seves necessitats poden ajudar a conscienciar la població sobre necessitats d'accessibilitat que abans no s'havien considerat.

    - Inspirar-se en els materials de difusió del Portal de Transparència de l'Administració General de l'Estat espanyol. Enllaç: https://transparencia.gob.es/transparencia/transparencia_Home/index/Gobierno-abierto/sensibilizacion-formacion/Materiales.html

Recomanacions relacionades amb l'accessibilitat

- **Implementar polítiques que garanteixin l'accessibilitat universal en els espais públics digitals i físics**. Garantir l'accessibilitat als espais públics digitals i físics és essencial per construir un sentit de comunitat amb les persones tradicionalment excloses de la vida social. L'accés a espais com les universitats públiques, les plataformes administratives o els parcs (entre molts altres exemples) assegura una participació igualitària en la vida pública i social.
    - Consultar les pràctiques accessibles al campus en línia AccessibleEU. Enllaç: https://accessibleeucentre.criteria-campus.com/
    - Cercar recursos i bones pràctiques a AccessibleEU. Enllaç: https://accessible-eu-centre.ec.europa.eu/content-corner/good-practices_en
- **Contractar professionals de cures per promoure la vida independent.** Promoure la vida independent de les persones amb discapacitat mitjançant l'accessibilitat implica fomentar que aquestes persones visquin de manera autònoma i participin plenament en tots els àmbits de la vida. Defensar l'eliminació de les barreres socials afavoreix l'accés a comportaments i espais que, històricament, han estat fora de l'abast de moltes persones amb discapacitat.
    - Consultar les Recomanacions de la Comissió Europea sobre la vida independent de les persones amb discapacitat. Enllaç: https://employment-social-affairs.ec.europa.eu/news/commission-adopts-guidance-independent-living-persons-disabilities-2024-11-20_en
    - Visitar el Canal de YouTube del CEAPAT, que depèn de l'IMSERSO, sobre mitjans de suport per a la vida independent. Enllaç: https://employment-social-affairs.ec.europa.eu/news/commission-adopts-guidance-independent-living-persons-disabilities-2024-11-20_en

Recomanacions per millorar l'accessibilitat lingüística, la informació i els processos administratius

- **Desenvolupar i utilitzar mètodes i sistemes de comunicació accessibles per part de les administracions públiques.** Els mètodes integrats i

© Consorci iDEM, 2025
Funded by the European Union

inclusius de comunicació entre les institucions públiques i la ciutadania simplifiquen molt el flux d'informació. Aquests mètodes també fan que la informació i els processos administratius siguin més accessibles, cosa que pot afavorir una relació més saludable entre les institucions i les persones que en formen part.

  - Consultar les publicacions de l'OCDE sobre comunicació pública accessible i inclusiva. Enllaç: https://www.oecd.org/en/publications/accessible-and-inclusive-public-communication_222b62d9-en.html
  - L'administració comunal de Schaerbeek (districte de Brussel·les) ofereix una opció de lectura fàcil al seu lloc web. Enllaç: https://www.1030.be/falc
  - Consultar les directrius europees per a textos fàcils de llegir. Enllaç: https://op.europa.eu/documents/d/accessibility/easy-to-read-guidelines

- **Dissenyar procediments fàcils d'entendre que utilitzin la Intel·ligència Artificial per democratitzar l'accés a la informació.** Els sistemes duradors i de baix manteniment que utilitzen la intel·ligència artificial per simplificar la informació poden respondre a la necessitat de fer accessibles les plataformes públiques i la informació. A més, poden agilitzar els processos administratius eliminant textos innecessaris o excessivament complexos

Recomanacions per fer front a la desconfiança

- **Augmentar la inclusió en la cultura, el lleure i el mercat laboral.** La cultura, el lleure i el treball són parts essencials de la vida social. Participar activament en la comunitat i estar envoltat de persones afins genera un sentiment de pertinença que afavoreix una major confiança en les administracions, especialment quan les persones veuen que les seves necessitats i desitjos són escoltats i atesos.
  - Promoure el turisme accessible a la teva ciutat o poble, com ara Madrid Accesible. Enllaç: https://www.esmadrid.com/en/accessible-madrid
  - Inspirar-se en les platges accessibles de la Comunitat Valenciana (enllaç: https://serviciossociales.gva.es/es/web/discapacidad/playas-accesibles760) i de Barcelona (enllaç: https://www.barcelona.cat/ca/que-pots-fer-a-bcn/banys-i-platges/accessibilitat)

© Consorci iDEM, 2025
Funded by the European Union

- **Programes de sensibilització**. Els programes de sensibilització parteixen del principi d'anar allà on és la gent. Això vol dir que les persones no han de buscar el suport, perquè les administracions públiques s'acosten activament a aquells individus que poden beneficiar-se d'un servei específic.
    - Focus Ireland va impulsar una campanya de registre electoral l'any 2024 per augmentar la inscripció al cens entre les persones sense llar. Enllaç: https://www.focusireland.ie/advocacy-campaigns/voter-registration-drive/

Recomanacions per fer front a la infrarepresentació:

- **Crear i estimular mecanismes de representació.** Els mecanismes de representació fan referència a processos o sistemes formals o informals que permeten a individus o grups expressar les seves opinions i interessos dins d'organitzacions o sistemes polítics. Mecanismes innovadors de representació poden estimular el diàleg entre veus que tradicionalment no han estat escoltades.
    - Establir consells de persones migrants, com ara el Consell Municipal d'Immigració de Barcelona. Enllaç: https://oidp.net/en/practice.php?id=1289
    - Promoure plataformes de participació ciutadana com Decide Madrid. Enllaç: https://decide.madrid.es/
    - Inspirar-se en les bones pràctiques de les Innovacions Municipals en la Integració d'Immigrants (EUA). Enllaç: https://www.ca-ilg.org/sites/main/files/file-attachments/RI_InnovationalmagrantIntergration_10.pdf
    - Establir consells comunitaris com el Consell de la Gent Gran de Lisboa i el de Copenhaguen. Enllaços: https://www.lisboa.pt/en/ i https://courban.co/project/cityforall/

Recomanacions per fer front a la discriminació:

- **Generar espais segurs de participació.** Els experts manifesten que moltes persones senten inseguretat en espais de deliberació, tant físics com en línia. Les persones que han experimentat racisme, sexisme o odi basat en estereotips sovint no se senten segures per expressar les seves opinions. Els espais públics creats per protegir tothom poden contribuir a empoderar les persones perquè participin en la deliberació i en la vida social.
    - Consulta la *Toolkit for Equality: The Local Level*, elaborada pel Centre de Formació i Recerca en Drets Humans i Democràcia (ETC) de Graz. Enllaç:

© Consorci iDEM, 2025
Funded by the European Union

https://www.etc-graz.eu/wp-content/uploads/2020/09/TOOLKIT_Survey-Report.pdf

- **Oferir serveis d'atenció integrada**. Els serveis d'atenció integral requereixen la cooperació de diversos actors, sobretot institucions governamentals i públiques i ONG. Pel que fa a la discriminació, aquests serveis impliquen accions multidimensionals de suport psicosocial, assessorament jurídic i recursos per a les víctimes de discriminació.
    - Inspirar-se en Oficina de la no discriminació de l'Ajuntament de Barcelona. Enllaç: https://ajuntament.barcelona.cat/oficina-no-discriminacio/es/

© Consorci iDEM, 2025
Funded by the European Union

Logos dels socis d'iDEM:

Funded by the European Union

Aquest document forma part d'un projecte que ha rebut finançament del programa de recerca i innovació Horitzó Europa de la Unió Europea en virtut de l'Acord de Subvenció núm. 101132431. Tanmateix, els punts de vista i opinions expressats són únicament de l'autor o dels autors i no reflecteixen necessàriament els de la Unió Europea. Ni la Unió Europea ni l'autoritat que atorga l'ajuda poden ser considerats responsables d'aquests.

© Consorci iDEM, 2025